

LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 43 IR 46 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO (TAIS NR. 26-5065) DERINIMO PAŽYMA

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos pastabas ir pasiūlymus
UAB „Ignitis“ 2026 m. balandžio 16 d. raštas Nr. SD2026-250		
1.	<p>2 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas Papildyti 52 straipsnį 2¹ dalimi ir ją išdėstyti taip: <...></p> <p>Bendrovė iš esmės pritaria Projekto tikslui – rūpintis pažeidžiamais elektros energijos vartotojais ir suteikti jiems galimybę naudotis visuomeniniu tiekimu pažeidžiamųjų vartotojų tarifu. Tuo pačiu Bendrovė atkreipia dėmesį, kad tvariam ir sisteminiam Projekto tikslo įgyvendinimui, reikia numatyti aiškų finansavimo mechanizmą.</p> <p>Bendrovė pažymi, kad Projektu siūlomu teisiniu reguliavimu galimai bus paspartinta pažeidžiamų vartotojų migracija į visuomeninį tiekimą, o tai objektyviai lems bendro visuomeninio tiekimo vartotojų skaičiaus bei jiems teikiamos elektros energijos kiekio augimą. Atitinkamai, tai padidins lėšų poreikį kompensuoti visuomeninio tiekimo kainų mažinimą, siekiant užtikrinti mažesnes kainas pažeidžiamiesiems ir kitiems visuomeninio tiekimo vartotojams. Preliminariai vertinant, vieno cento kainos mažinimas generuotų apie 10 mln. Eur lėšų poreikį per kalendorinius metus. Šiame kontekste pažymėtina, kad tam numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime 1,8 ct/kWh kompensacinis dydis ir lėšų apimtis greitai pasibaigs (preliminariais vertinimais, <i>Baltpool</i> lėšų užtekų tik iki 2027 m. I pusmečio pabaigos). Todėl būtina numatyti pakankamai aiškų, ilgalaikį bei tvarų siūlomo teisinio reguliavimo finansavimo mechanizmą, kitaip tai sukeltų teisinio reguliavimo neapibrėžtumą, vartotojų lūkesčių neišpildymą bei riziką dėl jo realaus įgyvendinimo, įskaitant ir riziką dėl visuomeninio tiekėjo finansinio nepajėgumo savo sąskaita užtikrinti ženklų visuomeninių kainų mažinimą.</p> <p>Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, siūlytina Projekto įgyvendinamosiose nuostatose arba (ir) Projekto lydimuosiuose dokumentuose įtvirtinti siūlomo teisinio reguliavimo finansavimo modelį, numatant tvarius ir pakankamus finansavimo šaltinius arba finansavimo būdus, kurie leistų visuomeniniam tiekėjui taikyti visuomeninio tiekėjo vartotojams mažesnes visuomeninio tiekimo kainas ir jas kompensuoti iš suplanuotų ir tvarių šaltinių. Tokiais finansavimo būdais be jau egzistuojančio <i>Baltpool</i> fondo, be kita ko, galėtų būti veikiantys elektros rinkos reguliavimo mechanizmai (pvz., per papildomą dedamąją) arba kiti ilgalaikį finansinį stabilumą užtikrinantys sprendimai,</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (toliau – Direktyva 944/2019), nustatyta, kad valstybės intervencinėmis priemonėmis nustatant elektros energijos tiekimo kainas, dėl jų rinkos dalyviai neturėtų patirti papildomų išlaidų diskriminaciniu būdu (Žr. Direktyvos 944/2019 preambulės 25 punktą, taip pat 5 straipsnio 4(e) 7(g) dalis) – tai yra, išvengti kryžminio subsidijavimo. Valstybės keliamas lūkestis visuomeniniam elektros energijos tiekėjui yra užtikrinti, kad pažeidžiamiesiems elektros energijos vartotojams elektros energija būtų perkama tiesiogiai iš atsinaujinančių energijos išteklių elektrinių (toliau – AEI parkas), sudarant ilgalaikę elektros prekybos sutartį (angl. <i>power purchase agreement</i>, PPA), o ne perkant elektros energiją biržos kainomis, kaip yra šiuo metu. Elektros energijos įsigijimas tiesiogiai iš AEI parkų sudaro sąlygas užsitikrinti mažesnes ir stabilesnes elektros energijos kainas. Paminėtina, kad nepriklausomi elektros energijos tiekėjai turės nutraukti fiksuotos kainos sutartį tik tais atvejais, kai pažeidžiamo elektros energijos vartotojo sutartyje nustatyta galutinė elektros energijos kaina yra didesnė už visuomeninę elektros energijos kainą ir bus gautas pažeidžiamo elektros energijos vartotojo sutikimas dėl sutarties nutraukimo.</p>

	leidžiantys užtikrinti sklandų ir tęstinį Projekto tikslų įgyvendinimą. Bendrovė pasirengusi diskutuoti vertinant galimus Projekto tikslų įgyvendinimui reikalingus finansavimo sprendimus.	
Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos 2026 m. balandžio 17 d. raštas Nr. 2R-2182		
2.	<p>Įstatymo projekto 2 straipsniu siūloma papildyti Elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) 52 straipsnį 2¹ dalimi: „Kai pažeidžiamo vartotojo, kuris turi teisę į visuomeninį elektros energijos tiekimą pagal šio įstatymo 43 straipsnį, su nepriklausomu tiekėju sudarytoje fiksuotos kainos sutartyje nustatyta galutinė elektros energijos kaina yra didesnė už visuomeninę elektros energijos kainą pažeidžiamiesiems vartotojams, galiosiančią elektros energijos tiekimą pradžios dieną po fiksuotos kainos sutarties nutraukimo, nepriklausomas tiekėjas turi teisę raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis informuoti vartotoją, kad nutrauks fiksuotos kainos sutartį, jei vartotojas per ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų terminą nepateiks nepriklausomam tiekėjui <u>nesutikimo dėl tokios sutarties nutraukimo</u>. Jei per pranešime nustatytą terminą pažeidžiamas vartotojas <u>nepateikia nesutikimo nutraukti fiksuotos kainos sutartį</u>, laikoma, kad jis sutinka nutraukti sudarytą fiksuotos kainos sutartį su nepriklausomu tiekėju ir kitą kalendorinę dieną po fiksuotos kainos sutarties nutraukimo dienos elektros energija pradedama tiekti šio įstatymo 43 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis visuomenine elektros energijos kaina.“</p> <p>Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad: siūlomas teisinis reguliavimas grindžiamas praktikoje identifikuota problema, kad dalis pažeidžiamų vartotojų, nors turi teisę į mažesnę visuomeninę elektros energijos tiekimą kainą, faktiškai nesinaudoja šia galimybe ir lieka susaistyti ekonomiškai jiems nepalankesnėmis fiksuotos kainos sutartimis su nepriklausomais tiekėjais. Siekiant pašalinti šią spragą, Įstatymo projektu siūloma suteikti nepriklausomiems elektros energijos tiekėjams (toliau – nepriklausomas tiekėjas) teisę vienašališkai nutraukti su pažeidžiamais vartotojais sudarytas fiksuotos kainos terminuotas elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis (toliau – fiksuotos kainos sutartis), kuriose nustatyta kaina viršija galiojantį visuomeninį elektros energijos tarifą, kartu užtikrinant, kad vartotojas būtų tinkamai informuotas ir turėtų realią galimybę <u>išreikšti savo valią dėl sutarties tęstinumo</u>. Taigi, siūlomas reguliavimas pašalina teisinę kliūtį, kuri iki šiol neleido nepriklausomiems tiekėjams savo iniciatyva sudaryti palankesnių sąlygų pažeidžiamiesiems vartotojams ir taip prisidėti prie jų perėjimo į visuomeninį tiekimą – galimybę, kurią socialiai atsakingas verslas galėtų išnaudoti savanoriškai. Taip pat Įstatymo projektu nustatomi procedūriniai reikalavimai, užtikrinantys tinkamą pažeidžiamų vartotojų informavimą ir jų teisę <u>išreikšti valią dėl nesutikimo ir nepriklausomo tiekimo sutarties tęstinumo</u>.“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Siūlymas iš esmės neatitinka Įstatymo projekto tikslo ir reguliavimo apimtį. Pirma, Įstatymo projekto paskirtis yra aiškiai apibrėžta – ji nukreipta į pažeidžiamų elektros energijos vartotojų apsaugą, t. y., į siauresnę, jautriausią elektros energijos vartotojų grupę. Tuo tarpu siūlymas apima gerokai platesnį tikslą – bendrą elektros energijos kainų mažinimo politiką ir vidutines pajamas gaunančių elektros energijos vartotojų interesus. Tai jau yra platesnio masto energetikos politikos klausimas, kuris negali būti sprendžiamas šio konkretaus reguliavimo rėmuose. Pažeidžiamų elektros energijos vartotojų išskyrimas savaime nėra diskriminacija, o priešingai – tai socialinės politikos priemonė, grindžiama objektyviais kriterijais ir siekiu apsaugoti jautriausią elektros energijos vartotojų grupę. Skirtingas reguliavimas skirtingoms elektros energijos vartotojų grupėms yra teisėtas, kai jis grindžiamas proporcingumo ir socialinio teisingumo principais. Elektros energijos vartotojų teisė pasirinkti elektros energijos tiekėją ir jiems tinkamiausią pasiūlymą nėra paneigiama ir pagal Įstatymo projektą – ji išlieka bendrojo elektros rinkos reguliavimo dalimi. Siūlymas išplečia projekto reguliavimo ribas nuo tikslinės pažeidžiamų elektros energijos vartotojų apsaugos iki bendros elektros energijos kainodaros ir rinkos politikos, todėl neatitinka projekto tikslo ir sistemiškumo bei turėtų būti vertinamas kaip perteklinis šio Įstatymo projekto kontekste.</p>

Taip pat nurodote, kad EEĮ 2 straipsnio 64¹ dalies, 46 straipsnio 6 dalies 8 punkto nuostatomis, nepriklausomas tiekėjas **negali vienašališkai** pakeisti fiksuotos kainos sutarties sąlygų ar jos nutraukti. Išimtys taikomos tik EEĮ 51 straipsnio 3¹ dalyje nustatytu atveju, kai nepriklausomas tiekėjas turi teisę vienašališkai mažinti elektros energijos tiekimo kainą buitiniams elektros energijos vartotojams, taip pat tais atvejais, kai elektros energijos vartotojas (toliau – vartotojas) nesilaiko su nepriklausomu tiekėju sudaryto skolos už suvartotą elektros energiją padengimo grafiko. Be to, EEĮ numato, kad elektros energijos tiekimui pagal fiksuotos kainos sutartis taikomos atitinkamos EEĮ 41, 47, 49, 51, 52 ir 61 straipsnių nuostatos tiek, kiek jos neprieštarauja EEĮ 46 straipsnio 6 dalies 8 punkto reikalavimams, užtikrinant sutarties stabilumą ir vartotojų teisių apsaugą.

Be to, siūloma nuostata laikytina **specialiąja išimtimi** iš bendrojo fiksuotos kainos sutarties nenutraukiamumo principo, nes vadovaujantis EEĮ 2 straipsnio 64¹ dalies, 46 straipsnio 6 dalies 8 punkto nuostatomis tokios sutartys **negali būti nutraukiamos vienašališkai**. Atsižvelgiant į siūlomus pakeitimus, siekiant teisinio aiškumo dėl fiksuotos kainos sutarčių nutraukimo sąlygų, aiškiai nustatant, kada nepriklausomas tiekėjas gali vienašališkai nutraukti tokią sutartį, **siūloma patikslinti Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamą** EEĮ 46 straipsnio 6 dalies 8 punktą, pateikiant blanketinę nuorodą į EEĮ 52 straipsnio 2¹ dalį.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau ir į Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (toliau – BDAR)¹ 6 straipsnio 3 dalį, Inspekcija teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Dėl pažeidžiamų vartotojų ir vidutinės pajamas gaunančių namų ūkio vartotojų.

Įstatymo projekto teikime nurodote, kad dėl susidariusios neprognozuotos situacijos tarptautinėse gamtinių dujų ir degalų rinkose bei karinio konflikto Artimuosiuose Rytuose galimo poveikio elektros energijos rinkos kainoms, būtina skubiai pakeisti galiojančią teisinę reguliavimą.

Primintina, kad 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1711, kuria dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo iš dalies keičiamos direktyvos (ES) 2018/2001 ir (ES) 2019/944² (toliau – Direktyva (ES) 2024/1711) preambulės 16 punkte pasisakoma, kad: „<...> **per energetikos krizę vartotojai** susidūrė su itin nepastoviomis didmeninėmis energijos kainomis ir turėjo ribotas galimybes dalyvauti energijos rinkoje. **Todėl daug namų ūkio vartotojų susidūrė su finansiniais sunkumais ir negalėjo apmokėti savo sąskaitų. Labiausiai nukentėjo pažeidžiami vartotojai ir energijos nepriteklių patiriantys vartotojai,**

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32016R0679>;

² <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj/lit>;

	<p><u>tačiau su tokiais sunkumais susidūrė ir vidutinės pajamas gaunančių namų ūkio vartotojai.</u> Didelės energijos kainos taip pat galėtų turėti neigiamą poveikį vartotojų sveikatai, gerovei ir bendrai gyvenimo kokybei. Todėl svarbu sustiprinti vartotojų teises ir apsaugą, sudarant sąlygas vartotojams gauti naudos iš energetikos pertvarkos, atsieti jų sąskaitas už elektros energiją nuo trumpalaikių kainų pasikeitimų energijos rinkose ir atkurti tiekėjų ir vartotojų tarpusavio rizikos pusiausvyrą; Didelės energijos kainos taip pat galėtų turėti neigiamą poveikį vartotojų sveikatai, gerovei ir bendrai gyvenimo kokybei. Todėl svarbu sustiprinti vartotojų teises ir apsaugą, sudarant sąlygas vartotojams gauti naudos iš energetikos pertvarkos, atsieti jų sąskaitas už elektros energiją nuo trumpalaikių kainų pasikeitimų energijos rinkose ir atkurti tiekėjų ir vartotojų tarpusavio rizikos pusiausvyrą“; preambulės 19 punkte nustatoma, kad: „<...> vartotojai turėtų <u>turėti galimybę pasirinkti tiekėją, kuris jiems siūlo jų poreikius³ geriausiai atitinkančią kainą ir paslaugą</u> <...>“; preambulės 28 punkte nustatoma, kad: „<...> Pagal šią direktyvą, reguliuojamas kainas, įskaitant už sąnaudas mažesnes kainas, galima <u>taikyti pažeidžiamiesiems vartotojams</u> ir energijos nepriteklių patiriantiems vartotojams ir, kaip pereinamojo laikotarpio priemonė, <u>namų ūkio vartotojams</u> ir labai mažoms įmonėms, <u>nepriklausomai nuo to, ar esama elektros energijos kainų krizės</u> <...>.“</p> <p>Taigi, manytina, kad valstybės politika elektros energijos srityje turėtų siekti mažinti elektros kainas, tačiau tai daryti taip, kad nebūtų iškraipymų tarp tiekėjų, nepriklausomai nuo to, ar esama elektros energijos kainų krizės ar kitos krizės, taip pat, tokios priemonės turi būti skirtos ne tik pažeidžiamiesiems vartotojams, bet ir vidutinės pajamas gaunantiems namų ūkio vartotojams, siekiant nediskriminuoti šiuos vartotojus, be to, vartotojai turėtų turėti galimybę pasirinkti tiekėją, kuris jiems siūlo jų poreikius geriausiai atitinkančią kainą ir paslaugą.</p>	
„Elektrum Lietuva“ 2026 m. balandžio 16 d. raštas		
3.	<p>Istatymo projektu siūloma nepriklausomiems elektros energijos tiekėjams (toliau – nepriklausomas tiekėjas) sudaryti galimybę vienašališkai nutraukti su pažeidžiamais vartotojais sudarytas fiksuotos kainos terminuotas elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis, jei tokiose sutartyse nustatyta galutinė elektros energijos kaina yra didesnė už galiojančią visuomeninę elektros energijos kainą. Nepriklausomam tiekėjui nutraukus fiksuotos kainos sutartį, pažeidžiamam vartotojui automatiškai elektros energija būtų pradeda tiekta visuomenine elektros energijos kaina.</p> <p>Ministerija nurodo, kad siūlomas teisinis reguliavimas grindžiamas praktikoje identifikuota problema, kad dalis pažeidžiamų vartotojų, nors turi teisę į mažesnę</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Nors sutarčių privalomumo principas yra fundamentalus, jis nėra absoliutus. Lietuvos civilinėje teisėje ir praktikoje pripažįstama, kad šis principas gali būti ribojamas siekiant apsaugoti viešąjį interesą, silpnesniąją šalį ar užtikrinti socialinį teisingumą. Šiuo atveju siūlomas reguliavimas bus taikomas tik pažeidžiamiesiems elektros energijos vartotojams, kurie laikomi silpnesniąja sutarties šalimi, o siūlomas sutartinių santykių su nepriklausomu elektros energijos tiekėju nutraukimas vykdomas ne siekiant pabloginti jų padėtį, o priešingai –</p>

³Pavyzdžiui, elektros vartojimo programėlės, skaitiklio rodmenų deklaravimas, sąskaitų ir pradelstų atsiskaitymų sistema ir kt.

<p>visuomeninę elektros energijos tiekimo kainą, faktiškai nesinaudoja šia galimybe ir lieka susaistyti ekonomiškai jiems nepalankesnėmis fiksuotos kainos sutartimis su nepriklausomais tiekėjais. Tokia situacija lemia nepagrįstai didesnę finansinę naštą šiai socialiai jautriai elektros energijos vartotojų grupei.</p> <p>Bendrovė susipažino su Įstatymo projektu ir teikia savo pastabas. Bendrovės vertinimu, siūlomas reguliavimas yra neproporcingas ir neatitinka nei elektros rinkos liberalizavimo tikslų, nei esminių civilinės teisės principų, todėl siūlome jam nepritarti. Toliau išdėstome nepritarimo motyvus.</p> <p>1) Sutarčių privalomumo ir teisėtų lūkesčių pažeidimas</p> <p>Siūlomas reguliavimas prieštarauja esminiam civilinės teisės principui – sutarčių privalomumui (<i>pacta sunt servanda</i>), įtvirtintam Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – CK). Vartotojai, pasirinkdami fiksuotos kainos sutartis, priėmė sprendimą siekdami kainos stabilumo ir aiškumo ilgalaikėje perspektyvoje. Vienašališkas tokių sutarčių nutraukimas paneigtų vartotojų teisėtus lūkesčius ir mažintų pasitikėjimą nepriklausomais tiekėjais bei visa rinka.</p> <p>Svarbu ir tai, kad CK 6.390 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta energijos tiekimo įmonės teisė CK 6.217 straipsnyje nustatytais pagrindais nutraukti energijos pirkimo–pardavimo sutartį (atsisakyti sutarties) tuo atveju, kai abonentas yra juridinis asmuo. CK nenumato energijos tiekėjo teisės savo iniciatyva nutraukti sutartį su buitiniu elektros energijos vartotoju. Taigi siūlomas reguliavimas prieštarautų vienam iš teisėkūros principų - sistemiškumo principui.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad galiojančio Elektros energetikos įstatymo 51 straipsnio 31 dalyje jau yra įtvirtinta nepriklausomo tiekėjo teisė vienašališkai mažinti elektros energijos tiekimo kainą buitiniams vartotojams. Tad abejotinas siūlomo reguliavimo tikslingumas ir proporcingumas.</p>	<p>pagerinti jų ekonominę situaciją. Todėl toks reguliavimas laikytinas ne sutarčių privalomumo paneigimu, o proporcinga intervencija į sutartinius santykius, siekiant apsaugoti pažeidžiamus vartotojus nuo jiems nepalankių fiksuotos kainos sutarčių gos. Pažymėtina, kad teisėti lūkesčiai turi būti vertinami abipusiškai – elektros energijos vartotojas galėjo tikėtis elektros energijos kainos stabilumo, tačiau taip pat galėjo pagrįstai tikėtis, kad valstybė užtikrins, jog jis nepermokėtų dėl informacijos ar pasirinkimo stokos.</p> <p>Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.390 ir 6.217 straipsnių taikymo:</p> <p>CK normos nustato bendrąjį reguliavimą, tačiau sektoriuose (pvz., energetikoje) gali būti taikomas specialusis įstatyminis reguliavimas, kuris nukrypsta nuo bendrųjų taisyklių. Energetikos sritis yra reguliuojama viešosios teisės normomis, todėl valstybė turi platesnę diskreciją nustatyti specifines taisykles. Siūlomas reguliavimas būtų laikytinas <i>lex specialis</i>, kuris konkretizuoja ir papildo CK nuostatas, o ne jas paneigia. Taigi sistemiškumo principas nėra pažeidžiamas – priešingai, atsižvelgiant į sektoriaus specifiką, užtikrinamas skirtingų teisės šakų suderinamumas. Siūlomas teisinis reguliavimas laikytinas proporcinga ir tikslinga priemone, skirta pažeidžiamų elektros energijos vartotojų apsaugai užtikrinti. Nors jis tam tikra apimtimi riboja sutarčių privalomumo principą, toks ribojimas yra pateisinamas viešuoju interesu, socialinės apsaugos tikslais ir energetikos sektoriaus specifika. Pažymėtina, kad specialusis elektros energetikos reguliavimas gali nustatyti nuo CK nukrypstančias taisykles, todėl sistemiškumo principas nėra pažeidžiamas. Atsižvelgiant į tai, pateikti argumentai nesudaro pakankamo pagrindo atsisakyti siūlomo teisinio reguliavimo.</p>
--	---

4.	<p>2) Elektros rinkos liberalizavimo tikslų iškraipymas</p> <p>Elektros rinkos liberalizavimo esmė – konkurencija, pasirinkimo laisvė ir nauda vartotojui. Elektros tiekėjams konkuruojant rinkoje, vartotojai laimi ne tik sumažėjusia kaina, bet ir gauna visiškai naujų paslaugų paketų, užtikrinančių lankstesnius elektros planus, atspindinčių vartotojo elektros vartojimo įpročius, taip pat kompleksinių paslaugų (pvz., elektros tiekimo ir draudimo paslaugų).</p> <p>Tuo tarpu siūlomas reguliavimas iškraipo konkurenciją tarp nepriklausomų tiekėjų ir visuomeninio tiekėjo, mažina pasitikėjimą nepriklausomais tiekėjais, sudaro neproporcingą precedentą valstybės intervencijai į jau sudarytus sutartinius santykius. Tai prieštarauja pačiai liberalizavimo logikai ir gali turėti ilgalaikių neigiamų pasekmių energetikos rinkos plėtrai.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Manytina, kad teiginys, jog siūlomas reguliavimas prieštarauja elektros energijos rinkos liberalizavimui – nėra pakankamai pagrįstas, nes elektros rinkos liberalizavimas nėra savitiksliis – jis turi veikti elektros energijos vartotojų naudai. Jei dalis elektros energijos vartotojų dėl pasyvumo ar pažeidžiamumo lieka jiems nepalankiuose sutartiniuose santykiuose, elektros energijos rinka neveikia efektyviai. Siūlomas teisinis reguliavimas neiškreipia konkurencijos tarp elektros energijos tiekėjų, nes yra taikomas tik siaurai apibrėžtai elektros energijos vartotojų grupei ir nesuteikia nepagrįsto pranašumo konkretiems elektros energijos rinkos dalyviams. Priešingai, tai gali būti vertinama kaip priemonė užtikrinti, kad liberalizuota elektros energijos rinka funkcionuotų teisingai ir socialiai atsakingai.</p>
5.	<p>3) Neigiamas poveikis vartotojams ilgalaikėje perspektyvoje</p> <p>Pastebėtina, kad Ministerijos siūlymas grindžiamas pažeidžiamų vartotojų apsaugos tikslu, nors praktiškai toks reguliavimas gali sukelti priešingas pasekmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • visuomeninio tiekimo kaina nustatoma tik ribotam laikotarpiui (pvz., 6 mėn.), todėl nėra ilgalaikio stabilumo; • vartotojas praranda galimybę grįžti prie ankstesnių sutarties sąlygų, kurios buvo numatytos sutartyje su nepriklausomu tiekėju; • ateityje vartotojas gali patirti didesnių išlaidų nei pagal pirminę su nepriklausomu tiekėju sutartį. <p>Taigi, siūlomas reguliavimas ne tik neužtikrina ilgalaikės pažeidžiamų vartotojų apsaugos, bet ir padidina finansinę riziką vartotojams.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Siūlomas teisinis reguliavimas užtikrina tiesioginę ekonominę naudą pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams, mažina permokėjimo už suvartotą elektros energiją riziką, tačiau tuo pačiu nepanaikina pažeidžiamų elektros energijos vartotojų galimybės ateityje pasirinkti nepriklausomą elektros energijos tiekėją, todėl jis laikytinas proporcinga ir tikslinga elektros energijos vartotojų apsaugos priemone. Pirma, elektros energijos vartotojas, perėjęs į visuomeninį elektros energijos tiekimą, bet kada gali sudaryti naują sutartį su nepriklausomu elektros energijos tiekėju – pasirinkimo teisė nėra panaikinama, tik situacija grąžinama į pradinę padėtį. Antra, Projekto norma bus taikoma tik tada, kai visuomeninė elektros energijos kaina (visuomeninis tarifas) yra mažesnė – taigi perėjimo momento kaina elektros energijos vartotojui visada yra palankesnė. Trečia, argumentas dėl visuomeninės elektros energijos kainos (visuomeninio tarifo nestabilumo (visuomeninę elektros energijos kainą ir tarifus nustato visuomeninis tiekėjas 6 kalendoriniams mėnesiams)) taikytinas vienodai abiem scenarijams – elektros energijos vartotojas nepriklausomame elektros energijos tiekime taip pat neturi garantijos, kad jo fiksuotos elektros energijos kainos sutartis pasibaigus terminui bus pratęsta palankiomis sąlygomis.</p>
6.	<p>4) neįvertinta administracinė našta nepriklausomiems tiekėjams</p>	<p>Neatsižvelgta</p>

	<p>Istatymo projekto aiškinamajame rašte nėra įvertintos papildomos sąnaudos, kurias patirtų nepriklausomi tiekėjai dėl siūlomų reguliavimo pokyčių. Pažymėtina, kad vienašališkas sutarčių nutraukimas sudarytų Bendrovei pakankamai didelę administracinę naštą, susijusią su pažeidžiamų vartotojų sąrašų sudarymu, pranešimų siuntimu, papildomu informavimu, ir pan.</p>	<p>Istatymo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto Istatymo projekto pasekmės bei kaip Istatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai pateikti Istatymo projekto aiškinamajame rašte.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad atsižvelgiant į jau ir pagal dabar galiojančias Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) nuostatas (pvz. EEĮ 52 straipsnio 2 dalį) nepriklausomi elektros energijos tiekėjai turi įgyvendinti papildomas pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams apsaugos priemones kaip ilgesnis skolos padengimo grafikas, pareiga informuoti pažeidžiamą elektros energijos vartotoją apie didesnę negu praėjusio mėnesio elektros energijos suvartojimą ir pan., t. y. nepriklausomas elektros energijos tiekėjas jau ir dabar turi pareigą žinoti, kurie elektros energijos vartotojai yra pažeidžiami elektros energijos vartotojai ir turėti tokių elektros vartotojų sąrašą.</p>
7.	<p>5) eliminuojama vartotojo teisė priimti sprendimus.</p> <p>Nepriklausomi tiekėjai teikia išsamią ir visapusišką informaciją buitiniams vartotojams apie jiems siūlomas elektros energijos kainas siųsdami naujienlaiškius, taip pat mokėjimo dokumentuose nurodo mažiausią elektros kainą jų turimam tarifo planui, kurią gali pasirinkti vartotojai. Be to, AB „Energijos skirstymo operatorius“ informavo pažeidžiamus vartotojus apie galimybę grįžti į visuomeninį tiekimą. Tad galima daryti prielaidą, kad tie vartotojai, kuriems nepriklausomo tiekėjo kaina yra per didelė, jau pasirinko visuomeninį tiekėją. Atsižvelgiant į tai, kad su buitiniiais vartotojais sudarytoms elektros energijos pirkimo – pardavimo sutartims taikomos ir vartojimo sutarčių nuostatos, sprendimą dėl sutarties sudarymo ir (ar) nutraukimo, taip pat dėl tinkamų sutarties sąlygų turi priimti ne nepriklausomas tiekėjas, o vartotojas, kuris yra laikomas silpnėsiaja sutarties šalimi.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nepritariame siūlomiems reguliavimo pakeitimams, ir siūlome svarstyti alternatyvias vartotojų apsaugos priemones, pavyzdžiui, numatant galimybę taikyti skirtingą kainodarą pažeidžiamiems vartotojams, tikslines kompensacijas, socialinę paramą ir pan. Bet kuriuo atveju pažeidžiamų vartotojų finansinės padėties gerinimo klausimų sprendimas neturėtų būti perkeliamas nepriklausomiems tiekėjams.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Nors pastaboje teigiama, kad elektros energijos tiekėjai teikia išsamią informaciją, praktikoje daug elektros energijos vartotojų (ypač pažeidžiamų elektros energijos vartotojų) tikėtina nesugeba jos tinkamai įvertinti. Elektros energijos kainodaros planai dažnai yra sudėtingi, su įvairiomis sąlygomis, todėl vien naujienlaiškiai ar informacija sąskaitose už suvartotą elektros energiją neužtikrina realaus informuotumo. Tai reiškia, kad formali pareiga informuoti nebūtinai virsta realia elektros energijos vartotojo galimybe priimti optimalų sprendimą. Elgsenos ekonomika rodo, kad elektros energijos vartotojai dažnai pasižymi pasyvumu, vengia keisti elektros energijos tiekėjus dėl sudėtingumo, laiko stokos ar nepasitikėjimo, todėl dalis elektros energijos vartotojų gali likti jiems mažiau palankiose elektros energijos tiekimo sąlygose, nors rinkoje egzistuoja jiems palankesnės alternatyvos. Argumentas, kad pažeidžiamų elektros energijos vartotojų gerovės užtikrinimas neturėtų būti perkeliamas nepriklausomiems elektros energijos tiekėjams, nėra absoliutus. Energetikos sektorius yra reguliuojamas ir socialiai jautrus, todėl tam tikrų viešojo intereso tikslų (pvz., prieinamos energijos užtikrinimo) įgyvendinimas gali būti paskirstomas tarp valstybės ir elektros energijos rinkos dalyvių.</p>
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026 m. balandžio 22 d. raštas Nr. 6K-26/2130		
8.	<p>1. Šis Istatymo projekto siūlymas turės įtakos visuomeninio tiekėjo vartotojų portfelio didėjimui. Šį faktą pripažįsta ir Istatymo projekto rengėjai, Istatymo projekto</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Žr. argumentus pateiktus UAB „Ignitis“ pastabai.</p>

	<p>aiškinamojo rašto 7 punkte nurodydami, kad masiškesnis pažeidžiamų vartotojų perėjimas į visuomeninį tiekimą gali padidinti visuomeninio tiekėjo elektros energijos įsigijimo poreikį ir turėti poveikį nepriklausomų tiekėjų veiklai. Finansų ministerija, suprasdama siekį apsaugoti pažeidžiamus vartotojus ir palaikydama Energetikos ministerijos iniciatyvą užtikrinti visuomeninį tiekimą visiems pažeidžiamiems vartotojams, turi atkreipti dėmesį į tai, kad Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas turės įtakos ir valstybės valdomų bendrovių, dalyvaujančių pasiūlytomis nuostatomis siekiamuose sureguliuoti teisiniuose santykiuose, veiklos rezultatams, kadangi visuomeninio tiekimo vartotojų skaičiaus didėjimas turės tiesioginės įtakos visuomeninio tiekėjo elektros energijos įsigijimo poreikiui ir galimybei užtikrinti mažesnę visuomeninio tiekimo kainą būtent išaugusiam pažeidžiamų vartotojų portfeliui visuomeniniame tiekime. Dėl šios priežasties Finansų ministerija, kaip institucija, kuri įgyvendina valstybės teises ir pareigas ne vienoje valstybės valdomoje bendrovėje, atkreipia dėmesį į bendrą valstybės valdomų bendrovių politiką, pagal kurią institucijoms, kurios įgyvendina valstybės kaip akcininko teises ir pareigas tokiuose juridiniuose asmenyse, yra įpareigojimas reikalauti tokių valstybės valdomų bendrovių finansinio tvarumo ir pajėgumo vykdyti veiklą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ir dabar palankesnio visuomeninio tarifo pažeidžiamiems vartotojams nustatymas lemia ženklų reguliacinių skirtumų atsiradimą, kas gali dar labiau daryti įtaką visuomeninio tiekėjo finansiniam tvarumui bei veiklos tęstinumui ir reikalauja įtvirtinti papildomus kompensacinius mechanizmus. Šiuo metu teisiniame reguliavime yra įtvirtinti kompensaciniai mechanizmai, leidžiantys mažinti visuomeninio tiekimo elektros energijos įsigijimo kainą pažeidžiamiems vartotojams (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. kovo 22 d. nutarimas Nr. 187 „Dėl Lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, administravimo, šio reglamento įgyvendinimo priemonių ir jų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, tačiau įvertinus tai, kad šios priemonės yra ribotos apimties ir laikinos, taip pat pagal pasiūlytą reguliavimą nepriklausomiems tiekėjams pasinaudojus teise nutraukti sutartis bei augant visuomeninio tiekimo vartotojų skaičiui, tikėtina, jog esamos priemonės bus nepakankamos ilgalaikėje perspektyvoje.</p> <p>Atsižvelgdama į tai, Finansų ministerija siūlo Įstatymo projekto rengėjams apsvarstyti galimybę Įstatymo projektą papildyti nuostatomis, kuriomis būtų aiškiai įtvirtintas kompensavimo mechanizmas, grįstas ekonominėmis galimybėmis išlaikyti visuomeninio tiekimo balansą, užtikrinant pažeidžiamiems vartotojams bei visiems visuomeninio tiekimo vartotojams nustatytą tarifą, kartu nepaneigiant valstybės kaip akcininko keliamų tikslų dėl finansinio tvarumo bei valstybės valdomų bendrovių vykdomų veiklų tęstinumo užtikrinimo.</p>	
--	---	--